

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง

ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง : ศึกษาเปรียบเทียบสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์ มีวัตถุประสงค์ คือ

เพื่อเปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมืองที่สังกัดในสื่อแต่ละประเภท

การศึกษาในเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยศึกษาจากกลุ่มผู้สื่อข่าวสายการเมืองของสื่อ 3 ประเภท จำนวน 155 คน โดยใช้แบบสอบถามเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Qualitative & Quantitative) เป็นตัววัด มีการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และความสัมพันธ์แบบไขว้ (Cross tabulation) ประกอบกับการทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่า F-test และค่าไคร้สแควร์ (Chi-square) และทดสอบความแตกต่างโดย The Scheffe's test ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาประกอบในการวิจัยครั้งนี้ด้วย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Window

ผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. เปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สื่อข่าวสายการเมือง
2. เปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าวสายการเมือง
3. เปรียบเทียบความเห็นด้านความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง

สมมติฐาน : ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการ
เมืองแตกต่างกันไปตามลักษณะของสื่อแต่ละประเภท

จากสมมติฐานข้างต้น ผลการทดสอบสมมติฐานแยกออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่รายข้อ ได้แก่

1.1 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเรื่ององค์กรสื่อ
กับการเลือกประเด็นข่าวโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละ
ประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.2 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองในเรื่ององค์กร
สื่อให้อิสระในการตัดสินใจเลือกประเด็นข่าว พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.3 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเรื่อง
บรรณาธิการข่าว หัวหน้าข่าวมีส่วนในการตัดสินใจเลือกประเด็นข่าวที่น่าเสนอ พบว่า ผู้
สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ผู้สื่อข่าว
หนังสือพิมพ์มีความเห็นแตกต่างกับผู้สื่อข่าวสื่อวิทยุกระจายเสียง และผู้สื่อข่าวสื่อ
โทรทัศน์มีความเห็นต่างกับผู้สื่อข่าววิทยุกระจายเสียง

1.4 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเรื่องการจัดคำ
ถามนำ พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.5 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเรื่ององค์กรสื่อ
ให้การสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติงานข่าวภาคสนาม พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละ
ประเภทสื่อมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 กลุ่มผู้สื่อข่าววิทยุ

กระจายเสียงมีความเห็นแตกต่างกับกลุ่มผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ และกลุ่มผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์มีความเห็นแตกต่างกับกลุ่มผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

1.6 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเรื่อง ผู้สื่อข่าวควรทำหน้าที่หาข่าวและสื่อข่าวด้วยตนเอง พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.7 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเรื่องการสัมภาษณ์บุคคลอื่นๆ ที่นอกเหนือจากนักการเมือง พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.8 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเรื่องการเดินทางไปหาข้อมูลต่างจังหวัด พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.9 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเรื่องความครบถ้วนหลากหลายของข่าว พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.10 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับการทำหน้าที่เป็นเวทีอภิปรายแสดงความคิดเห็นของสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.11 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับการทำหน้าที่เป็นเวทีอภิปรายแสดงความคิดเห็นของสื่อวิทยุกระจายเสียง พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.12 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับการทำหน้าที่เวทีอภิปรายแสดงความคิดเห็นของสื่อโทรทัศน์ พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.13 การเปรียบเทียบความเห็นเรื่องการจัดคำถามที่ก่อให้เกิดการแตกแยกของผู้สื่อข่าว พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.14 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับการแลกข่าวระหว่างกัน พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.15 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวเรื่อง นโยบายด้านการโฆษณาของหน่วยงานที่ส่งผลต่องานข่าว พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.16 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวเรื่องการสนับสนุน ด้านการฝึกอบรมเสริมทักษะให้แก่ผู้สื่อข่าว พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

1.17 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวเรื่ององค์กรมีนโยบายสนับสนุนให้งานของผู้สื่อข่าวมีประสิทธิภาพ พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2. ผลการทดสอบสมมติฐานความเห็นด้านความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าว

2.1 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าว เรื่องการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับบริษัทโฆษณาที่ให้การสนับสนุนต่อหน่วยงาน พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.2 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 กลุ่มผู้สื่อข่าวสื่อหนังสือพิมพ์มีความเห็นแตกต่างกับกลุ่มผู้สื่อข่าวสื่อวิทยุกระจายเสียง

2.3 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับรูปแบบในการนำเสนอข่าวตามความเป็นจริง พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 กลุ่มผู้สื่อข่าวสื่อหนังสือพิมพ์มีความเห็นแตกต่างกับกลุ่มผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์

2.4 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับเจ้าขององค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์

2.5 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองกับวิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.6 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวที่ข้อมูลมีความคลุมเครือ พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.7 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับปัญหาที่สร้างความถูกต้องของข้อมูล พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.8 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับความถูกต้องในการใช้ภาษาของสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.9 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับความถูกต้องในการนำเสนอเนื้อหาของสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.10 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมือง เกี่ยวกับความถูกต้องในการใช้ภาษาของสื่อวิทยุกระจายเสียง พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.11 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับการความถูกต้องในการนำเสนอเนื้อหาของสื่อวิทยุกระจายเสียง พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.12 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับความถูกต้องในการใช้ภาษาของสื่อโทรทัศน์ พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 กลุ่มผู้สื่อข่าวสื่อหนังสือพิมพ์มีความเห็นแตกต่างจากกลุ่มผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์ และกลุ่มผู้สื่อข่าวสื่อวิทยุกระจายเสียงมีความเห็นแตกต่างกับกลุ่มผู้สื่อข่าวสื่อหนังสือพิมพ์

2.13 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์ พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 กลุ่มผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีความเห็นแตกต่างกับกลุ่มผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ และกลุ่มผู้สื่อข่าววิทยุกระจายเสียงมีความเห็นแตกต่างกับกลุ่มผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

2.14 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองกับความต้องการเป็นผู้สื่อข่าวสังกัดหนังสือพิมพ์

2.15 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองกับความต้องการเป็นผู้สื่อข่าวสังกัดวิทยุกระจายเสียง

2.16 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองกับความต้องการเป็นผู้สื่อข่าวสังกัดสื่อโทรทัศน์

2.17 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองต่อการแยกตัวทางการเมืองของสื่อมวลชน พบว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.18 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวเรื่องการนำเสนอข่าวประวัตินักธุรกิจคดโกงของนักการเมือง พบว่า ผู้สื่อข่าวสายการเมืองมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.19 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองต่อการเรื่องสื่อมวลชนให้ความยุติธรรมแก่ทุกพรรคการเมือง พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.20 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองต่อการนำเสนอข่าวเบื้องหลังเรื่องครอบครัวของนักการเมือง พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.21 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของนักการเมือง พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.22 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองต่อการนำเสนอข่าวประวัติเสียหายเรื่องคดีความของนักการเมือง พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.23 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเรื่องการรับของที่ระลึกจากแหล่งข่าว พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.24 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเรื่องการรับของที่มีมูลค่ามากจากแหล่งข่าว พบว่า ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.25 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อ

อภิปรายผลการวิจัย

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สื่อข่าวทำเนียบรัฐบาล

จากการศึกษาพบว่า ผู้สื่อข่าวสายการเมืองทำเนียบรัฐบาลส่วนใหญ่สังกัดสื่อหนังสือพิมพ์ รองลงไปได้แก่ผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์และผู้สื่อข่าววิทยุกระจายเสียง โดยลำดับ ส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีแตกต่างกันบ้างได้แก่สื่อโทรทัศน์ที่มีผู้สื่อข่าวชายและผู้สื่อข่าวหญิงในจำนวนใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังพบว่า โดยทั่วไป ผู้สื่อข่าวสายการเมืองมีสถานภาพโสด มีอายุอยู่ระหว่าง 26 - 30 ปี กลุ่มใหญ่ที่สุด ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีส่วนผลักดันให้สตรีมีบทบาทในการทำงานนอกบ้านมากขึ้น และก้าวไปสู่งานที่เพศชายเคยทำมาก่อน เช่น วิศวกร แพทย์ หรือผู้สื่อข่าว ผลการวิจัยจึงนับว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของคุณนันทา พันธุ์เจริญ ที่ได้ศึกษาไว้เกี่ยวกับความคาดหวังและความพึงพอใจในการทำงานของผู้สื่อข่าวสตรี ปี พ.ศ. 2538 ที่ว่า ผู้สื่อข่าวสตรีส่วนใหญ่ก่อนที่จะตัดสินใจประกอบอาชีพผู้สื่อข่าวมีความคาดหวังในระดับสูงที่จะได้เรียนรู้ในสิ่งแปลกใหม่ มีอิสระทางความคิดเห็น และเมื่อประกอบอาชีพผู้สื่อข่าวแล้ว ผู้สื่อข่าวสตรีมีความพึงพอใจในลักษณะของงานมากที่สุด

การพิจารณาผลทางด้านการศึกษาของผู้สื่อข่าวสายการเมืองในปัจจุบัน ผู้สื่อข่าวของสื่อทุกประเภทส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยจบการศึกษาในสาขาที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้แยกสาขาวิชาที่จบของผู้สื่อข่าวสายทำเนียบออกเป็น 2 กลุ่มพบว่า กลุ่มผู้สื่อข่าวที่จบสาขาวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ เช่น สาขาสังคมศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ ฯลฯ มีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มผู้สื่อข่าวที่จบการศึกษาทางด้านสายวิชาชีพโดยตรงทางด้าน นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันองค์กรสื่อให้ความสำคัญกับระดับความรู้ของผู้สื่อข่าว และผู้สื่อข่าวที่องค์กรสื่อรับเข้าทำงานนั้นไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาทางด้าน นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนโดยตรง

รายได้ของผู้สื่อข่าวสายการเมืองทำเนียบรัฐบาลส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,000 - 15,000 บาท ถ้าพิจารณาถึงวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ร่วม นับว่ารายได้ของผู้สื่อข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์โดยเฉลี่ยมีรายได้สูงสุดอยู่ระหว่าง 20,000 - 50,000 บาท รองลงไปได้แก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ไม่พบว่าผู้สื่อข่าววิทยุกระจายเสียงมีรายได้ระดับสูงเท่าผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์และสื่อหนังสือพิมพ์

ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง

ผลของการศึกษาความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวพบว่า ไม่ว่าผู้สื่อข่าวสายการเมืองจะสังกัดอยู่กับสื่อประเภทใด โดยภาพรวมแล้วส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อมีความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบที่คล้ายคลึงกัน ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ในการทำหน้าที่ผู้สื่อข่าว นั้น ต่างต้องยึดถือหลักในการปฏิบัติงานและแนวคิดที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ แม้ว่าบางครั้งผู้สื่อข่าวจะต้องประสบกับปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติงานบ้างก็ตาม เช่น กรอบนโยบายของผู้บริหาร การดำเนินการทางธุรกิจที่ต้องหวังผลกำไรขององค์กร ผลของการวิจัยครั้งนี้จึงมีส่วนที่แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะพิเศษและคุณสมบัติเฉพาะของผู้ที่ประกอบอาชีพผู้สื่อข่าว ที่ต่างยึดถือแนวทางการทำหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์รุ่นเก่าได้ถือปฏิบัติสืบต่อมาถึงผู้สื่อข่าวรุ่นหลัง ในการต่อสู้ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนด้วยอุดมการณ์ในการทำงาน อันหมายถึง ความสามารถสำนึก (recognize) หรือสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่พบเห็นนั้นจะเป็นข่าว ได้หรือไม่ และควรจะนำเสนอข่าวนั้นๆ ในลักษณะใด ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวพึงอาศัยหลักการพื้นฐานที่คำนึงถึงผลประโยชน์และความรับผิดชอบต่อประชาชนของประเทศเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโดยภาพรวมผลการศึกษาเปรียบเทียบจะแสดงให้เห็นว่า ผู้สื่อข่าวสายการเมืองของสื่อแต่ละประเภทต่างมีความเห็นด้านการทำหน้าที่และความรับผิดชอบคล้ายคลึงกันก็ตาม แต่จากการศึกษารายละเอียดความเห็นของผู้สื่อข่าว จะปรากฏผลว่า ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทสื่อมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 อยู่บ้างในบางกรณี

ความเห็นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าว

ในการเลือกประเด็นข่าวการเมืองที่จะนำเสนอในแต่ละวันนั้น นับว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญก่อนที่จะมีการนำเสนอข่าวต่อสาธารณะ ซึ่งโดยปกติสิ่งที่กล่าวแล้ว ผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้ที่มีสัญชาติญาณของผู้สื่อข่าวที่เป็นคุณสมบัติพิเศษ อันหมายถึงความสามารถสำนึก (recognize) มองประเด็นออก บอกได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้น และสิ่งที่พบเห็นนั้นจะเป็นข่าวที่น่าสนใจได้หรือไม่ หรือมองออกกว่าข่าวที่เกิดขึ้นนั้นจะนำมาขยายผลเพื่อนำเสนอต่อได้อย่างไรบ้าง

เกี่ยวกับการเลือกประเด็นข่าวนี้ แม้ว่าตามบทบาทหน้าที่ ผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้ทำหน้าที่ชี้ชัดได้ในประเด็นต่างๆ ที่ผู้สื่อข่าวเห็นว่ามีมีความสำคัญ แต่ขณะเดียวกัน ในทางปฏิบัติผู้สื่อข่าวก็ต้องรับฟังคำสั่ง และประเด็นข่าวที่บรรณาธิการ หัวหน้าข่าวของหน่วยงานเห็นชอบด้วย การศึกษาวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลและบทบาทของผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว หัวหน้าข่าวในการเลือกและกำหนดประเด็น การกลั่นกรองข่าวของสื่อมวลชนภายใต้โครงสร้างและการบริหารงานที่แตกต่างกันของสื่อแต่ละประเภท ผลการวิจัยพบว่าผู้สื่อข่าวมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้สื่อข่าวสื่อหนังสือพิมพ์และผู้สื่อข่าววิทยุกระจายเสียงส่วนใหญ่มีอิสระในการตัดสินใจเลือกประเด็นในการนำเสนอข่าวมากกว่าผู้สื่อข่าวสังกัดสื่อโทรทัศน์ แสดงให้เห็นว่า สื่อมวลชนที่มีลักษณะองค์กรเป็นหน่วยงานของตนเองจะมีข้อจำกัดน้อยกว่าองค์กรสื่อมวลชนที่เป็นของรัฐ ของหน่วยงานราชการ หรือของหน่วยงานที่ต้องขึ้นอยู่กับการเข้าสัมพันธ์ เช่น สื่อโทรทัศน์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า บรรณาธิการ หัวหน้าข่าวของสื่อโทรทัศน์ มีส่วนในการตัดสินใจเลือกประเด็นข่าวนำเสนอของผู้สื่อข่าวในแต่ละข่าวมากกว่าสื่อทุกประเภท ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการนำเสนอข่าวหรือรายการทางสื่อโทรทัศน์นั้น ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ กบว. ดังนั้น การนำเสนอข่าวการเมืองทางสื่อโทรทัศน์จึงต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลรับผิดชอบของบรรณาธิการ หัวหน้าข่าว อย่างใกล้ชิดรอบคอบอีกขั้นตอนหนึ่ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผิดพลาดจนมีผลร้ายแรงต่อการดำเนินงานของสถานีได้ในภายหลัง และถ้าเปรียบเทียบกับข้อจำกัดขององค์กรสื่อแต่ละประเภทก็จะพบว่า สื่อโทรทัศน์ให้อิสระแก่ผู้สื่อข่าวในการเลือกประเด็นข่าวน้อยที่สุดเช่นเดียวกัน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าวในแต่ละวัน ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยกับวิธีการสัมภาษณ์นักการเมืองหรือบุคคลอื่นๆ ด้วยวิธีการตั้งคำถามนำ โดยเฉพาะผู้สื่อข่าวสังกัดสื่อหนังสือพิมพ์เห็นว่ามีผลสำคัญในการตั้งคำถามนำในระดับมาก ส่วนผู้สื่อข่าวของสื่อประเภทอื่นเห็นด้วยในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ลักษณะของข่าวที่นำเสนอจากสื่อหนังสือพิมพ์นั้น ต้องเจาะลึกในรายละเอียดมากกว่าสื่อประเภทอื่น และสื่อหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีข้อจำกัดน้อย การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับยังขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือพิมพ์ด้วย ดังนั้น ผู้สื่อข่าวจึงมีความเห็นว่าการตั้งคำถามนำ จะเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้สื่อข่าวได้มาซึ่งข่าว ในประเด็นที่ต้องการจะรู้ หรือต้องการเจาะลึก บางครั้งผู้สื่อข่าวก็จะตั้งคำถามแบบตรงไปตรงมา แต่ในโอกาสที่ผู้สื่อข่าวต้องการจะเจาะลึกในข้อเท็จจริงบางประการเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นที่สาธารณชนควรจะได้รับรู้ ผู้สื่อข่าวจะใช้วิธีการทำข่าวแบบสืบสวน และใช้การสัมภาษณ์แบบการตั้งคำถามนำร่วมด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้สื่อข่าวควรใช้ความรอบคอบระมัดระวังในการตั้งคำถามเช่นนี้ ประกอบกับต้องใช้ประสบการณ์ความรู้ และภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับกรณีนั้นๆ จะช่วยให้บรรลุผลดียิ่งขึ้น

การสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือจากองค์กรสื่อทั้ง 3 ประเภทต่อการปฏิบัติงานข่าวภาคสนามของผู้สื่อข่าว พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนในเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือต่อผู้สื่อข่าวในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์มีความเห็นในระดับปานกลางถึงมาก สื่อหนังสือพิมพ์และสื่อวิทยุกระจายเสียงเห็นว่าองค์กรให้การสนับสนุนในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากนโยบายด้านงบประมาณ หรือนโยบายการบริหารงานขององค์กร ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือต่อผู้สื่อข่าวเท่าใดนัก ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีเพียงสื่อโทรทัศน์เพียงสื่อเดียวที่ให้การสนับสนุนในเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติการข่าวภาคสนามในระดับมาก ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการแข่งขันในการนำเสนอข่าวทางสื่อโทรทัศน์ที่มีมากกว่าสื่อทุกประเภท และนอกจากนี้จะเห็นว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ต้องใช้อุปกรณ์เครื่องมือในการถ่ายทำที่ยุ่งยากซับซ้อนมากกว่า การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากงานวิจัยของนางสาวธีรารัตน์ พันทวี (2537) เรื่อง “กรอบกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์” ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ

ไว้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ด้านงานข่าวของสถานีโทรทัศน์นั้น ควรจะมีความพร้อมทั้งด้าน อุปกรณ์เครื่องมือและบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้จะต้องมีเพียงพอและมีประสิทธิภาพสูง ข่าวที่ออกมาจึงจะมีคุณภาพ และมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากขึ้น

การนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวสายการเมืองพบว่า ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่พอใจกับการเป็นผู้หาข่าวและสื่อข่าวนั้นๆ ด้วยตนเองในระดับความเห็นมากที่สุด ทั้งนี้ตามหลักการนำเสนอข่าวนั้น การที่ผู้สื่อข่าวได้ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้หาข่าวและเป็นผู้นำเสนอข่าวด้วยตนเองนั้น เช่น หาข่าวและเขียนข่าวเอง ประกาศข่าวด้วยตนเอง นับว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดข้อผิดพลาดในการนำเสนอข่าวได้ เช่น ชื่อ นามสกุล ยศ ตลอดจนรายละเอียดของเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น ซึ่งถ้าข่าวที่เสนอไปนั้นเกิดการผิดพลาด ส่งผลร้ายต่อบุคคลที่ตกเป็นข่าว บรรณาธิการอาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้

การสัมภาษณ์บุคคลอื่นๆ ที่นอกเหนือจากนักการเมือง ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก กล่าวคือ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และผู้สื่อข่าวโทรทัศน์เห็นด้วยที่จะต้องมีการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เช่น นักกฎหมาย นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา ส่วนผู้สื่อข่าววิทยุกระจายเสียงเห็นด้วยในระดับปานกลาง ที่แสดงผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก คุณลักษณะของสื่อหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเนื้อหาในการนำเสนอรายละเอียดของข่าว เนื้อหาของหนังสือพิมพ์มีมากพอ สามารถนำเสนอเนื้อหาได้หลากหลาย ข้อคิดเห็นจากบุคคลต่างๆ สามารถนำมาเสนอเพื่อให้ข่าวมีความครบถ้วนมากขึ้น นอกจากนี้สื่อหนังสือพิมพ์นับว่าเป็นสื่อที่ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนในการปฏิบัติงานเหมือนสื่อประเภทอื่น

แม้ว่าผลการศึกษาวิจัยจะพบว่าองค์กรสื่อโทรทัศน์ต่างก็ให้การสนับสนุนต่อผู้สื่อข่าวในการออกไปสัมภาษณ์บุคคลอื่นๆ ได้ในระดับมากเช่นเดียวกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ก็ตาม แต่ข้อจำกัดของสื่อโทรทัศน์ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ ความคล่องตัวในการออกไปถ่ายทำสัมภาษณ์บุคคลทั้งหลายที่อยู่ในถิ่นกันดาร บางครั้งการเดินทางไม่สะดวก หรือต้องไปสัมภาษณ์คนสำคัญของข่าวนั้นในหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ กรณีนี้สื่อโทรทัศน์ไม่อาจกระทำได้

ผลการศึกษาประเด็นนี้นับว่าตรงตามความเป็นจริงที่เป็นอยู่ขณะนี้ ส่วนสื่อวิทยุกระจายเสียงนั้นส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีนโยบายให้ผู้สื่อข่าวออกไปทำข่าวมากนัก มักจะให้การสัมภาษณ์น้อยกว่าสื่อประเภทอื่น สถานีวิทยุกระจายเสียงหลายๆ คลื่นในปัจจุบัน ยังคงใช้วิธีหาและอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน

ผู้สื่อข่าวสายการเมืองส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่สื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นเวทีอภิปรายความเห็นที่หลากหลาย โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงข้อคิดเห็นผ่านสื่อแต่ละประเภท สำหรับกรณีนี้นับว่าผู้สื่อข่าวสื่อวิทยุกระจายเสียง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ และผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์ตามลำดับ

ผลการศึกษาคั้งนี้แสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของสื่อวิทยุกระจายเสียงประการหนึ่งที่ว่า สื่อวิทยุเป็นสื่อที่มีความใกล้ชิดผู้ฟังยิ่งกว่าสื่อประเภทอื่น ทำให้ผู้สื่อข่าวสื่อวิทยุกระจายเสียงให้ความสำคัญของผู้รับฟังเป็นอย่างมาก อีกทั้งการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงนั้น กระทำได้ง่ายกว่าการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อชนิดอื่น

การที่ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการทำหน้าที่ เวทีอภิปรายความเห็นที่หลากหลายหลายของสื่อมวลชนทุกประเภท เป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของสื่อมวลชนในการทำหน้าที่ “เสวนาสาธารณะ” ของการนำเสนอข่าวหรือความเป็นจริงที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อให้ข่าวหรือความจริงนั้นมีความชัดเจนมากขึ้น สื่อจะทำได้โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะ และข้อคิดเห็นเข้ามาได้อย่างเสรี นับว่าเป็นผลดีต่อประเทศชาติและสาธารณชนอย่างยิ่ง

ในการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวบางครั้งก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า การตั้งคำถามของผู้สื่อข่าว นั้นก่อให้เกิดการแตกแยกของบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้สื่อข่าวส่วนหนึ่งเห็นด้วยกับการวิพากษ์วิจารณ์เช่นนั้น แต่ผู้สื่อข่าวส่วนหนึ่งก็มีความเห็นว่า ในบางข่าวหรือบางเหตุการณ์มีความจำเป็นที่ผู้สื่อข่าวอาจต้องใช้คำถามที่ดูเหมือนจะทำให้เกิดการแตกแยกบ้าง และเห็น

ว่าเป็นเสรีภาพของผู้สื่อข่าวที่สามารถจะกระทำได้ในระดับหนึ่งตามระบอบประชาธิปไตย กรณีที่ข่าวหรือความเป็นจริงบางประการอาจซ่อนอยู่ข้างใน ผู้สื่อข่าวจะต้องทำการเสาะแสวงหาเพื่อให้ได้ข่าวนั้นมาเสนอต่อสาธารณะ แม้ว่าบางครั้งจะส่งผลกระทบต่อคนบางบุคคล หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ตาม

ความเห็นด้านความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง

ผลการศึกษาวิจัยความเห็นของผู้สื่อข่าวด้านความรับผิดชอบส่วนใหญ่แสดงผลที่ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าว จะมีแตกต่างกันอยู่บ้างในบางประการ เช่น ความเห็นของผู้สื่อข่าวในเรื่องการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ รูปแบบการนำเสนอข่าวตามความเป็นจริง และความเห็นในเรื่องความถูกต้องเรื่องการใช้ภาษาและการนำเสนอเนื้อหาของสื่อแต่ละประเภท

การนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับความลับของราชการ ความมั่นคงของประเทศชาติ ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่จะใช้วิธีการโดย ปรีกษา บก. หรือหัวหน้าข่าว และปฏิบัติตามที่บก. หรือหัวหน้าข่าวแนะนำ ดังนั้น ส่วนใหญ่ บก. หรือหัวหน้าจะใช้ดุลยพินิจ ในการตัดสินใจต่อข่าวที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาตินั้นด้วยตนเอง

การนำเสนอข่าวตามความเป็นจริงนั้น ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เลือกตัดสินใจโดยจะนำเสนอข่าวสารตามความจริงอย่างครบถ้วน แม้ว่าในบางข่าวที่นำเสนอไปนั้น จะส่งผลกระทบต่อองค์กรสื่อที่ตนเองสังกัดอยู่ก็ตาม และสำหรับกรณีที่มีข่าวเกี่ยวข้องกับผู้ให้การสนับสนุนต่อหน่วยงานที่ผู้สื่อข่าวเหล่านั้น สังกัดอยู่ เช่น ผู้สนับสนุนรายการ ผู้สื่อข่าวจะตัดสินใจนำเสนอข่าวนั้นโดย อธิบายในมโนภาพ บก. หรือหัวหน้าข่าวให้นำเสนอข่าวนั้นตามความเป็นจริง ผู้มีสื่อข่าวของแต่ละประเภทสื่อจำนวนน้อยมากที่ตอบว่าไม่นำเสนอข่าวที่ส่งผลในทางลบกับผู้สนับสนุนรายการ แสดงให้เห็นว่า ผู้สื่อข่าวสายการเมืองนั้นไม่ได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของการโฆษณาหรือระบบธุรกิจแต่อย่างใด แม้ว่าในความจริงที่เป็นอยู่ สื่อทุกประเภทจะต้องอาศัยรายได้จากการโฆษณาเป็นหลักในการดำเนินธุรกิจ จึงดูเหมือนว่าสื่อมวลชนและผู้ให้

การสนับสนุนโฆษณาน่าจะมีความผูกพันในลักษณะผ่นผั้นประณีประนอมต่อกันมากกว่า ซึ่งหากว่าธุรกิจโฆษณามีอิทธิพลต่อผู้สื่อข่าวมาก ๆ อาจเป็นสาเหตุให้ผู้สื่อข่าวขาดอุดมการณ์และนำเสนอข่าวที่เกิดขึ้นอย่างบิดเบือนข้อเท็จจริงได้ ดังนั้น การที่ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่มีความเห็นว่าตนไม่ได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของการโฆษณาหรือผู้สนับสนุนรายการ อาจจะไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเท่าใดนัก

จึงพอจะกล่าวสรุปได้ว่า ในเรื่องของความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวต่อการนำเสนอข่าวที่ส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน ต่อเจ้าของสื่อที่ตนสังกัด และข่าวเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อมวลชนต้องทำหน้าที่นำเสนอข่าวนั้นๆ อย่างแน่นอน โดยอยู่ในดุลยพินิจของ บก. หรือหัวหน้าข่าวอีกชั้นหนึ่ง นับเป็นการเพิ่มความรอบคอบระมัดระวัง อีกทั้งผู้สื่อข่าวควรจะได้ใส่ใจและรับผิดชอบต่ออย่างแท้จริง ต่อประโยชน์อันชอบธรรมของปัจเจกชน สถาบัน และประเทศชาติ

ผู้สื่อข่าวสายการเมืองทุกประเภทสื่อ มักจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขเวลา ในการนำเสนอข่าวจะต้องมีลักษณะสด ทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องทำงานอย่างเร่งรีบ นับว่าเป็นอุปสรรคปัญหาที่สำคัญของผู้สื่อข่าวทุกประเภท ผลการวิจัยพบว่า ผู้สื่อข่าวสื่อวิทยุกระจายเสียง ประสบปัญหาข้อจำกัดเรื่องเวลามากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์ และผู้สื่อข่าวสื่อหนังสือพิมพ์ตามลำดับ นับว่าเป็นกรณีที่สามารถเปรียบเทียบให้เห็นได้ชัดเจนถึงคุณลักษณะการนำเสนอข่าวของสื่อวิทยุกระจายเสียง ที่สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว ข่าวที่เกิดขึ้นจะนำเสนอออกอากาศไปสู่ผู้ฟังได้ทันที ตลอดเวลาของการออกอากาศในแต่ละวัน โดยปกติการนำเสนอข่าวทางสื่อวิทยุกระจายเสียงส่วนใหญ่จะนำเสนอข่าวได้ทุกชั่วโมง ด้วยเหตุนี้ อาจเป็นปัญหากับผู้สื่อข่าวสื่อวิทยุที่จะต้องเร่งรัดในการนำเสนอข่าวมากกว่าสื่อประเภทอื่น

ผู้สื่อข่าวสายการเมืองส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สื่อที่ตนเองสังกัดอยู่นั้น มีความถูกต้องในเรื่องการใช้ภาษา และเนื้อหา มากกว่าสื่อประเภทอื่น ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ศันสนีย์ ชุมชุมมณี (2532) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนักข่าวและบทบาทในการพัฒนา

ของสังคม ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณาธิการกับอาจารย์ผู้สอนวิชาการ หนังสือพิมพ์ ผลการวิจัยพบว่า บรรณาธิการและอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์มีความเห็นว่า การใช้ภาษาของผู้สื่อข่าวยังต่ำอยู่กว่าคุณลักษณะอื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์มักจะเคยชินกับภาษาพาดหัว ที่ต้องใช้ภาษาเร้าใจ เชิญชวนให้ติดตามอ่านรายละเอียด จากข้อความพาดหัวข่าว และในการสัมภาษณ์นักการเมืองหรือบุคคลอื่นๆ ผู้สื่อข่าว วิทยุกระจายเสียงและผู้สื่อข่าวโทรทัศน์เองก็ไม่ค่อยจะคำนึงถึงความถูกต้องของการใช้ภาษามากนัก ผลการวิจัยจึงขัดแย้งกับวินิจฉัยของบุคคลกลุ่มต่างๆ เช่น นักวิชาการ ครูอาจารย์ ซึ่งไม่ผู้พึงพอใจกับสำนวนการใช้ภาษาของสื่อมวลชนเท่าใดนัก

ความเห็นของผู้สื่อข่าวเรื่อง สื่อมวลชนควรแยกตัวทางการเมืองหรือไม่ ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สื่อมวลชนไม่ควรจะเสนอข่าวในลักษณะที่ก่อให้เกิดการแยกตัวทางการเมือง โดยให้เหตุผลว่า สื่อควรทำหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ไม่เอนเอียงต่อฝ่ายใด ข่าวที่สื่อมวลชนเสนอไปนั้น ควรให้ประชาชนได้เป็นผู้พิจารณาตัดสินใจเอง ผลการวิจัยในประเด็นนี้ นับว่า สอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น รอร์ล ที่กล่าวถึงทฤษฎี “มานบังตา” ว่าในการนำเสนอข่าวใดข่าวหนึ่งนั้น ผู้สื่อข่าวหรือสื่อมวลชนจะต้องไม่เห็นความแตกต่างในเรื่อง เพศ ศาสนา ชนชั้น หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ดังนั้น สื่อมวลชนทั้งหลายไม่ควรตกอยู่ภายใต้ผลประโยชน์อันใด และนอกจากนี้ผู้สื่อข่าวของทุกประเภทสื่อส่วนใหญ่ต่างก็เห็นว่า ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมานั้น สื่อมวลชนไม่ได้ให้ความยุติธรรมต่อทุกพรรคการเมืองเท่าเทียมกัน โดยให้เหตุผลว่า สื่อควรนำเสนอข่าวของพรรคการเมืองอย่างสมดุลงleichธรรม สื่อจะต้องไม่สร้างความเข้าใจผิดและต้องไม่หลอกลวงผู้อ่าน ไม่ว่าจะโดยจงใจหรือไม่ ความยุติธรรมย่อหมายถึงความซื่อสัตย์ต่อผู้อ่านด้วย

การนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล เช่น กรณีการนำเสนอข่าวนักการเมือง มีประวัติทุจริตคดโกง ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อเห็นพ้องต้องกันว่า ควรนำเสนอข่าวนั้นให้ประชาชนได้รับรู้ ด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้บริหารประเทศควรเป็นผู้ที่มีประวัติไม่ต่างพร้อย โดย

เฉพาะเรื่องทุจริตคดโกง ชาวประเภทนี้สมควรที่จะต้องให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อเป็นข้อมูล และเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกตั้งในครั้งต่อไป

สำหรับการนำเสนอข่าวเรื่องเบื้องหลังครอบครัวของนักการเมือง ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจะไม่นำเสนอข่าวนั้น ด้วยเหตุผลว่า เป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งในเรื่องนี้ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม เช่นเดียวกับการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของนักการเมือง ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ก็มีความเห็นว่าจะไม่นำเสนอข่าวนี้อีกเช่นกัน ด้วยเหตุผลว่า ควรให้โอกาสต่อนักการเมืองผู้นั้นต่อไปหากว่ายังปฏิบัติหน้าที่ได้

ข่าวที่เกี่ยวข้องกับคดีความของนักการเมือง ผู้สื่อข่าวมีความเห็นแตกต่างกันอยู่บ้าง ผู้สื่อข่าวสื่อวิทยุกระจายเสียงและผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์เห็นว่า ควรนำเสนอข่าวนี้อีก เพราะประชาชนควรทราบข้อเท็จจริงและเห็นว่าเป็นเรื่องผิดกฎหมาย ส่วนผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เห็นว่า ไม่ควรนำเสนอ โดยให้เหตุผลว่า เป็นเรื่องในอดีตที่จบลงแล้ว ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะไปขุดคุ้ย

จึงพอสรุปได้ว่า ผู้สื่อข่าวเห็นว่า การนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเรื่องครอบครัว ปัญหาสุขภาพ และปัญหาคดีความของนักการเมือง ล้วนเป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ไม่สมควรที่สื่อจะต้องนำมาเสนอต่อสาธารณะ ยกเว้น กรณี นักการเมืองมีประวัติทุจริตคดโกง ผู้สื่อข่าวทุกประเภทสื่อเห็นว่า ควรนำเสนอให้ประชาชนได้รับทราบ

ส่วนในเรื่องการรับของจากแหล่งข่าวตามมูลค่า พบว่า ผู้สื่อข่าวจะรับเฉพาะของที่มีมูลค่าเพียงเล็กน้อย เช่น ของที่ระลึกประเภท พวงกุญแจ ปากกา ไดอารี่ ทั้งนี้ ผู้สื่อข่าวเห็นว่า เป็นเรื่องของ "สินน้ำใจ" และสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้สื่อข่าวและแหล่งข่าว แต่ถ้าของมีมูลค่ามาก เช่น นาฬิกา โทรศัพท์มือถือ วิทยุติดตามตัว หรือของเงิน ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่ควรรับ ด้วยเหตุผลว่า ของมีมูลค่ามากเกินไปเกรงว่าแหล่งข่าวจะหวังผลตอบแทนในโอกาสต่อไป ซึ่งเรื่องนี้ ตรงกับหลักความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ที่จะต้องประกอบด้วย

ความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ (Freedom) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเป็นอิสระจากรางวัล (Favors) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้สื่อข่าวที่จะต้องพิจารณาว่า ทำอย่างไรจึงจะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างอิสระ เที่ยงตรง และยุติธรรม (Truthfulness and fairness)

ในการทำงานของผู้สื่อข่าวสายการเมือง ย่อมมีปัญหา-อุปสรรคเช่นเดียวกับผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ โดยทั่วไป ผู้สื่อข่าวสายการเมืองส่วนใหญ่มักจะประสบกับปัญหาอันดับแรก คือ นโยบายองค์กร ความกดดันทางธุรกิจ และความสัมพันธ์กับผู้บริหารองค์กร ตามลำดับ สำหรับกรณีความสัมพันธ์กับผู้บริหารองค์กร ผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์มีความเห็นว่าเป็นปัญหา - อุปสรรค น้อยกว่าผู้สื่อข่าวสื่อประเภทอื่น แสดงให้เห็นว่านโยบายด้านต่าง ๆ ขององค์กร เช่น นโยบายข่าว นโยบายธุรกิจ อาจมีผลต่อการทำหน้าที่หรือการนำเสนอข่าวของสื่อทุกประเภทเช่นเดียวกัน แต่ผู้สื่อข่าวของสื่อโทรทัศน์ส่วนใหญ่ยอมรับได้ และเข้าใจถึงระบบการแข่งขันทางธุรกิจ จึงไม่เกิดปัญหากับความสัมพันธ์ผู้บริหารองค์กรเช่นผู้สื่อข่าวของสื่อประเภทอื่น

ปัญหาความยากลำบากของลักษณะงานพบว่า สื่อหนังสือพิมพ์เห็นว่าเป็นปัญหา-อุปสรรคในการปฏิบัติงานอันดับสุดท้าย ส่วนผู้สื่อข่าววิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์เห็นว่ามี ความยากลำบากมากกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไม่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือแต่อย่างใด แต่ผู้สื่อข่าวสื่อประเภทอื่นโดยเฉพาะผู้สื่อข่าวสื่อโทรทัศน์ต้องใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีขั้นสูงและมีความทันสมัยในการปฏิบัติหน้าที่เท่าเทียมกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ด้วย

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้สื่อข่าวที่เคยทำงานเป็นผู้สื่อข่าวอยู่ในสื่อประเภทใด ก็ยังคงพอใจและต้องการทำงานเป็นผู้สื่อข่าวกับสื่อนั้นๆ ต่อไป ส่วนใหญ่ไม่คิดที่จะเปลี่ยนไปทำงานกับสื่อประเภทอื่น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้สื่อข่าวสายการเมืองทุกประเภทสื่อ ควรได้รับการสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือจากองค์กรสื่อเพื่ออำนวยความสะดวก มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเสนอข่าวผ่านสื่อในแต่ละข่าวมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น โทรศัพท์มือถือ เครื่องบันทึกเทป เครื่องโทรสาร ฯลฯ ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแข่งขันระหว่างสื่อสูง เครื่องมือสื่อสารนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับผู้สื่อข่าว จากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้สื่อข่าวหลายๆ คน ต้องเสียเวลากับการรอใช้โทรศัพท์สาธารณะที่มีอยู่จำกัด หรือในบางครั้งอาจไม่สามารถโทรได้ตามความต้องการ ถ้าผู้สื่อข่าวสามารถติดต่อสื่อสารได้สะดวกและรวดเร็ว ก็จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้สื่อข่าวได้เป็นอย่างดีเช่น ส่งข่าวได้รวดเร็วและมีข้อผิดพลาดน้อยกว่าเดิม

2. เพื่อให้ผู้สื่อข่าวได้มีโอกาสเรียนรู้ในสายงานอาชีพมากขึ้น และเพื่อให้ผู้สื่อข่าวได้มีความรู้ในงานอาชีพเช่นเดียวกันแม้ว่าจะไม่ได้เรียนจบจากการศึกษาสายนิติศาสตร์ วารสารศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนก็ตาม หน่วยงานหรือองค์กรสื่อควรให้การสนับสนุนในด้านการฝึกอบรมเสริมทักษะให้แก่ผู้สื่อข่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้สื่อข่าวสามารถนำหลักการรายงานข่าว รวมถึงหลักจริยธรรมไปใช้ในการนำเสนอข่าวได้เป็นอย่างดี

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย